

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ความหมายของการประเมินหลักสูตร
2. จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร
3. แนวทางการประเมินหลักสูตร
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร
5. รูปแบบการประเมินหลักสูตร
6. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

1. ความหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรได้นักการศึกษาให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้อย่างหลากหลายดังนี้

กูด (Good. 1973 : 209) ได้ให้ความหมายของคำว่า การประเมินหลักสูตรว่า เป็นการประเมินผลของกิจกรรมการเรียนรู้ภายในขอบข่ายของการสอนที่เน้นจุดประสงค์ของการตัดสินใจในความถูกต้องของจุดมุ่งหมาย ความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของเนื้อหา และผลสัมฤทธิ์ของวัตถุประสงค์เฉพาะที่นำไปสู่การตัดสินใจในการวางแผน การจัดโครงการ และการจัดโครงการต่าง ๆ ที่จะจัดให้มีขึ้น

สุมิตร คุณานุกร (2520) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรไว้ว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการติดตามหาคำตอบว่าหลักสูตรที่นำออกมาใช้เหมาะสมหรือไม่ปร การใดต่อสภาพที่เป็นจริง ในขณะนี้ หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมายหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด และอะไรที่เป็นสาเหตุ

สุมิตร คุณานุกร (2523 : 198) กล่าวถึง ความหมายของการประเมินหลักสูตรว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการหาคำตอบว่า หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และอะไรเป็นสาเหตุ การประเมินหลักสูตรเพื่อดัดสินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรนั้นมีขอบเขตรวมถึง การวิเคราะห์ตัวหลักสูตร การวิเคราะห์กระบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้ การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียน และการวิเคราะห์โครงการประเมินหลักสูตร

อำนาจ จันทร์แป้น (2533) ได้ให้ความหมายของการประเมิน คือ กระบวนการประมาณค่าซึ่งเกี่ยวข้องกับการยอมรับคุณค่าเฉพาะบางอย่างของหลักสูตร และใช้เครื่องมือสังเกตหลายแบบเป็นพื้นฐานการตัดสินคุณค่า

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 217) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดประสงค์เพื่อพิจารณา ทบสวนเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตร โดยใช้ผลของการวัดในแง่มุมต่าง ๆ ของสิ่งที่จะประเมิน นำมาพิจารณาร่วมกันเช่น ตัวเอกสาร หลักสูตร วัสดุหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ตัว ผู้เรียน ความคิดเห็นของผู้ใช้หลักสูตร และความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนและสังคม

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 192) ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรว่า เป็น การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจข้อบกพร่องหรือปัญหา เพื่อ หาทางปรับปรุงแก้ไขส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น หรือตัดสินใจ ค่าของหลักสูตรนั้น

ทิศนา แคมมณี (2544 : 134) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ ดังนี้

1) เพื่อหาคุณค่าหลักสูตรนั้นโดยดูว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นสามารถสนองตามวัตถุประสงค์ที่ หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่

2) เพื่อตัดสินใจ การวางเค้าโครงและระบบของหลักสูตรตลอดจนการบริหารงานและ การสอนตามหลักสูตร เป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่

3) เพื่อวัดดูว่า ผลผลิตคือผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร

ดังนั้นจากการให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตรหรือ ทบสวนเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตรและ หากคำตอบว่าหลักสูตรที่ประเมินนั้นมีคว ะเหมาะสมหรือมีสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมา หรือไม่เพียงใดในสภาพสังคม ปัจจุบัน อันจะเป็นแนวทางในการหาข้อบกพร่องหรือปัญหา เพื่อการปรับปรุงแก้ไขส่วนประกอบ ต่าง ๆ ของหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยมีขอบเขตการประเมินครอบคลุมเอกสารหลักสูตร วัสดุหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียน กระบวนการในการนำหลักสูตรไปใช้ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน และอาจรวมถึงการวิเคราะห์โครงการประเมินหลักสูตรด้วย

2. จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร มีจุดมุ่งหมายในการประเมินอยู่ 2 ประการคือ

1) การประเมินเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การประเมินในระ ห ูปปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ผลการประเมินนั้นให้เป็นประโยชน์ใ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยมีการวัดผลเป็นระยะๆ ในระหว่างการพัฒนาหลักสูตร แล้วนำผลการวัดมาประเมินว่า แต่ละขั้นตอนของหลักสูตร มีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติ ได้ดีเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตรในการที่ ปรับปรุงส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรได้ถูกต้องก่อนนำไปใช้จริง

2) การประเมินเพื่อสรุปผลว่าคุณค่าของการพัฒนาหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือ ั หลักสูตร ได้สนองความต้องการของผู้เรียน หรือของสังคมเพียงใด ควรใช้ต่อไปหรือควรยกเลิก ทั้งหมด หรืออาจจะยกเลิกเพียงบางส่วนและปรับแก้ในส่วนใด (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2537 : 217)

3. แนวทางการประเมินหลักสูตร

โชติ เพชรชื่น (2525 : 75) ได้กล่าวถึงแนวทางในการประเมินหลักสูตร มีประเด็นที่น่าศึกษาอยู่ 10 ประเด็น และเราจะต้องใช้วิธีการประเมินต่างๆ กันไปในแต่ละประเด็นทั้ง 10 ประเด็นที่จะต้องศึกษา คือ

1) จุดมุ่งหมาย หลักการของหลักสูตร เราดูว่าหลักการที่บัญญัติไว้เวลานั้น ภาควิชาปฏิบัติเป็นไปได้นาน้อยเพียงใด เช่น หลักการเกี่ยวกับการถ่ายโอนผลการเรียน หลักการให้เด็กเลือกเรียนวิชาเลือกตามอัธยาศัย หลักการจัดโครงการเรียนให้มีวิชาเลือกหลายวิชา สิ่งเหล่านี้ต้องนำจุดมุ่งหมายและหลักการมา เป็นแม่บท และดูว่าโรงเรียนทำอะไรบ้าง ทำได้ตามหรือไม่

2) โครงสร้างของหลักสูตร ดูว่าโครงสร้างของหลักสูตรที่กำหนดไปนั้น เมื่อแตกออกไปเป็นโครงการในทางปฏิบัตินั้น สอดคล้องกันดีหรือไม่ โรงเรียนใหญ่ๆ อาจจัด 8 โปรแกรม หรือ 12 โปรแกรม แต่จริงๆ แล้วมีผู้เรียนบังคับอยู่เพียง 3 โปรแกรม นอกนั้นก็มิได้ไม่ได้ทำ หรือบางที่โรงเรียนก็จัดโปรแกรมทางการเกษตรให้กับเด็กที่ไม่เก่งทางค ภาษาดังประเทศ แต่ไปดูเนื้อในปรากฏว่าวิชาเกษตรเต็มไปด้วยภาษาอังกฤษ กรีก ลาติน ซึ่งเป็นศัพท์เฉพาะทางเกษตรที่สอนในชั้น 2, 3 หรือ 4 ของมหาวิทยาลัย การจัดโครงการเรียนเป็น เรื่องสำคัญมากที่จะต้องประเมินให้ถี่ถ้วนว่าโรงเรียนมีวิธีการจัดอย่างไร จัดด้วยเหตุผลอะไร จัด ได้สอดคล้องกับความคาดหวังของหลักสูตรของเราหรือไม่ การไปเยี่ยมโรงเรียน เรามักไป ทุกข์สุขเขา สร้างความสัมพันธ์อันดี ไปนิเทศแนะนำเป็นจุดๆ ตามความสันักัดเฉพาะบุคคล แต่ สิ่งที่เป็นโฉมหน้าใหม่ของเราคือ ถ้ามองในเชิงหลักสูตรแล้วเราต้องไปดูการจัดระบบโครงกร เรียนของเขาและดูว่าเด็กได้เลือกเรียนตามอัธยาศัยพอสมควรตามกำลังที่จะทำได้หรือโรงเรียน จัดโดยไม่นำพาความต้องการของเด็ก จริงอยู่โรงเรียนต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของโรงเรียนเอง เหมือนกัน แต่เราพบกันครั้งทางได้การไปประเมินผลหลักสูตรครั้งนี้เป็นกฎแสำคัญว่าโรงเรียน จัดอย่างไร ด้วยเหตุผลอะไรทำไมจึงจัดได้ ทำไมจึงจัดไม่ได้ มีปัจจัยอะไรส่งผลให้เป็นเช่นนั้น ต้องดูกันค่อนข้างละเอียดลออมาก

3) สารสำคัญและเนื้อหาตามหลักสูตรที่ถ่ายทอดรายละเอียดเป็นสื่อการเรียนรายวิชา ต่างๆ ที่กำหนดไปแล้วนั้นเหมาะสมกับวัยของเด็กเพียงใด ครูมีพื้นฐานความรู้ที่จะสอนได้ตามนั้น หรือไม่ หลายวิชาหลักสูตรอาจเขียนไว้ค่อนข้างหรู แต่หาคนสอนไม่ได้ มันก็หยุดนิ่งอย่างนั้น นี่ ไม่ใช่ความผิดของใครเป็นความปรารถนาดี แต่เป็นความไม่พร้อมหลายๆ อย่างด้วยกัน เช่น ระบบการผลิตครู เนื้อหาสาระของหลักสูตรที่กำหนดเป็นรายวิชาต่างๆ ต้องดูว่าเขาทำได้หรื ไม่ได้ผิดเพี้ยนประการใด เรื่องนี้ต้องเสียเวลามาก และต้องการความสันักัดเฉพาะบุคคล

4) วิธีสอนวิธีเรียน เรื่องนี้แม้จะเป็นหน้าที่โดยตรงของระบบโรงเรียน ศึกษาในเทศกักรม เจ้าสังกัดแต่ก็สัมพันธ์กับหลักสูตรมากในแง่ที่ว่าหลักสูตรใหม่แต่สอนวิธีเก่าก็ไม่มี ความเหมาะสมอะไร

5) ระบบงานวิชาการของโรงเรียนเราดูว่าการวางโปรแกรมให้นักเรียนนั้นใครเป็นผู้ว่ารวมไปถึงการบันทึกวิชาต่างๆ ลงไปในระเบียบของเด็กเพื่อดูว่ารายวิชาที่จัดนั้นผสมผสานกันดีหรือไม่

6) ครู อาจารย์ (Staff) อีกประเด็นหนึ่งที่นำพิจารณาคือ ครูบาอาจารย์สอนตามหลักสูตรใหม่ได้หรือไม่

7) สื่อการเรียน แบบเรียน คู่มือ หนังสืออ่านประกอบหนังสืออุเทศ หนังสืออ้างอิงดูว่าหรือไม่ มีแล้วแต่ยังใช้ผิดพลาดหรือไม่ เป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องดูและพิจารณาอย่างยิ่ง

8) การวัดผลทั้งหมดรวมทั้งการจัดระบบวัดผล ต้องดูว่าในเรื่องวัดผลนั้นโรงเรียนทำถูกหรือผิดประการใด โดยเอาระเบียบเป็นตัวยืนยันว่าเป็นไปตามนี้หรือไม่ ถ้าระเบียบไม่เหมาะสม เราก็ควรเอามาแก้ไขเปลี่ยนแปลง

9) การจัดกิจกรรมในโรงเรียน กิจกรรมเป็นส่วนสำคัญของระบบหลักสูตรเหมือนกันเราไม่ได้กำหนดเป็นเนื้อหาวิชา แต่เมื่อมีระเบียบกิจกรรม จะต้องดูว่าโรงเรียนได้ทำกิจกรรมเหล่านี้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็นหรือไม่

10) แหล่งวิทยากร สถานประกอบการต้องดูว่าโรงเรียนเข้าใจเรื่องนี้จริงหรือไม่ เห็นทางปฏิบัติมากน้อยเพียงใด เรื่องนี้ทางกระทรวงได้แก้ไขปรับปรุงระเบียบแล้วได้เผยแพร่ให้โรงเรียนเข้าใจสาระสำคัญหรือไม่

4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

แนวคิดของการประเมินหลักสูตรได้พัฒนามาเรื่อยตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1930 นักประเมินหลักสูตรที่ได้รับการยอมรับและยกย่องว่าเป็นผู้นำในการประเมินหลักสูตรเป็นบุคคลแรกก็คือ ไทเลอร์ (Ralph Tyler) ซึ่งเป็นบุคคลแรกที่ทำกรประเมินหลักสูตรอย่างมีระบบในระหว่างทศวรรษที่ 1903 ไทเลอร์ได้ประเมินโครงการการศึกษาแปดปีของสมาคมวิวัฒนาการทางการศึกษา (Progressive Education Association) ไทเลอร์ให้นิยามความหมายของการศึกษาว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Education as Changes in Behavior) และจากการให้คำนิยามของการศึกษานั้น นับเป็นจุดเริ่มต้นของการมองเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าวก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของหลักสูตรจากแนวคิดนี้ทำให้นักศึกษามองเห็นความสำคัญของการกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน การกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้อย่างชัดเจนนั้นจะทำให้เราทราบว่าผลจากการเรียนการสอนของนักเรียนจะมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร วิษัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 15) กล่าวว่า การประเมินผลในตัวผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจึงสอดคล้องกับ ไทเลอร์ การวัดในตัวคนนั้นจะต้องกระทำทั้ง 4 ด้าน ควบคู่กันไป คือ หัว (Head) จิตใจ (Heart) มือ (Hand) สุขภาพ (Health) การวัดทางด้านหัวจะต้องคำนึงถึงความสามารถทางสมองเป็นหลัก การวัดทางจิตใจ นั้นหมายถึงการวัดความสนใจ คำนิยม การวัดทางด้านมือ คือการมุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ และ ประการสุดท้ายคือสุขภาพ

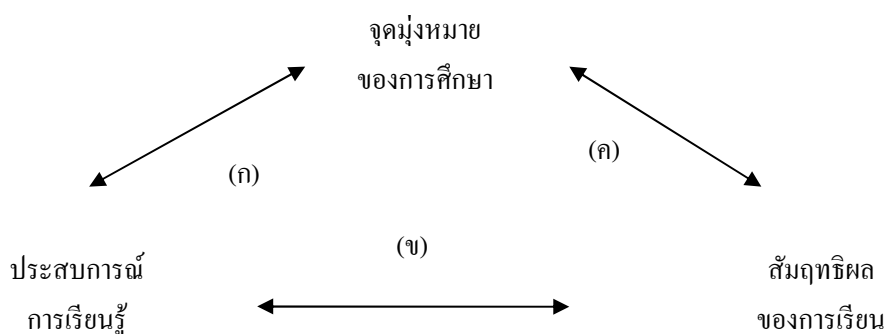
อนามัย จะต้องเสริมสร้างตนให้มีนิสัยในการรักษาสุขภาพอนามัย การออกกำลังกายเป็นต้น แนวทางการประเมินหลักสูตรไทเลอร์ส่วนใหญ่จะเป็นการประเมินภายหลังกระบวนการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นที่โรงเรียนแล้ว โดยอาศัยเครื่องมือต่างๆ รวบรวมข้อมูลเช่น แบบทดสอบต่างๆ เพื่อวัดผลการเรียน การแบ่งระดับความสามารถ และผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนเป็นประการสำคัญ การประเมินหลักสูตรของไทเลอร์เป็นกระบวนการประเมินผลที่มีหลักการและวิสัยทัศน์ และสอดคล้องกันแม้กระทั่งในปัจจุบันก็มีการใช้กันอยู่โดยทั่วไป สิ่งที่น่าสังเกตสำหรับการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์ในขณะนั้นก็คือ ไม่มีการประเมินผลใดๆ ที่จะทำหน้าที่พิจารณาว่าทำไม โปรแกรมการศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้บริการในโรงเรียนนั้นจำเป็นต้องมี และเมื่อมีแล้วสอดคล้องหรือตรงกับความต้องการหรือความต้องการของผู้เรียนหรือไม่อย่างไร สิ่งที่ไทเลอร์ประเมินผลนั้นเน้นหนักไปในด้านการพิจารณาว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษาต่างๆ นั้น ได้รับการยอมรับและบรรลุตามเป้าหมายและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรและการเรียนการสอนหรือไม่อย่างไร และเมื่อนำหลักสูตรไปใช้แล้วบรรลุตามเป้าหมายและจุดมุ่งหมาย ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 เป็นต้นมา มีผู้เชี่ยวชาญการประเมินหลักสูตรหลายท่านได้พยายามศึกษาค้นคว้ากระบวนการประเมินหลักสูตร ท่านหนึ่งในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ คือ แอนเดอร์สัน ต่อมาสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และคณะได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรว่า “การประเมินหลักสูตรคือ กระบวนการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่างๆ ที่มีอยู่ ” และ ครอนบาค (Cronbach) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “การประเมินหลักสูตร การรวบรวมข้อมูลและการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในเรื่องของโปรแกรมหรือหลักสูตรการศึกษา”

5. รูปแบบการประเมินหลักสูตร

สมหวัง พิทยานุวัฒน์ (2544 : 171) ได้กล่าวถึงรูปแบบการประเมินหลักสูตรในรูปแบบต่างๆ ไว้ดังนี้

1) การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ (Ralph W Tyler)

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ ราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ เป็นรูปแบบที่ประเมินผลสัมฤทธิ์ ที่ได้จากหลักสูตร ในทัศนะของ ราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ นั้น กระบวนการทางการศึกษามีจุดเน้นอยู่ 3 ส่วน คือ จุดมุ่งหมายของการศึกษา ประสิทธิภาพการเรียนรู้อ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้ง 3 ส่วนมีความสัมพันธ์กันดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการศึกษา

ตามรูปแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางการศึกษาข้างบนนี้เป็นการประเมินเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของการเรียนกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาซึ่งในรูปภาพแทนด้วยสัญลักษณ์ (ค) นั้นเอง อย่างไรก็ตามรูปแบบการประเมินหลักสูตรตามทัศนะของราล์ฟ ดับเบิลยู ไช อาจมองถึงความสัมพันธ์ (ก) และ (ข) ด้วย ความสัมพันธ์ของจุดมุ่งหมายของการศึกษาซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ (ก) นั้นหมายถึงการประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายหลักสูตรกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ระบุไว้ในหลักสูตรและความสัมพันธ์ของประสบการณ์เรียนรู้กับสัมฤทธิ์ผลของการเรียนซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ (ค) นั่นก็คือการประเมินเปรียบเทียบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติจริงกับสัมฤทธิ์ผลที่เกิดขึ้นจากปฏิบัติ

แนวความคิดเบื้องต้นในการประเมินของไทเลอร์นั้น โดยการคำนึงว่าประสบการณ์ การเรียนรู้หรือสิ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเรียนรู้จากโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะต้องเป็นไป โดยสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายดังนั้นการประเมินเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน หรือความสำเร็จของการสอนด้วยกา สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเพียงใด

แนวคิดในการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์นั้น เป็นที่รู้จักดีในปัจจุบันในชื่อว่า “รูปแบบที่ยึดวัตถุประสงค์ (Objective Model)” ซึ่งวิธีการประเมินตามรูปแบบนี้จะเริ่มจากการจากการกำหนดวัตถุประสงค์ให้สามารถแสดงออกในรูปของพฤติกรรมของนักเรียน และขั้นต่อไปก็เป็นการพิสูจน์ให้เห็นว่าดำเนินการตามหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด รลุมากน้อยเพียงใด ซึ่งบทบาทของการประเมินก็คือ การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ไว้นั้นเอง

ขั้นตอนที่สำคัญในการประเมินตามแนวคิดไทเลอร์ มีดังนี้

- 1) กำหนดจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์อย่างกว้างๆ
- 2) จำแนกวัตถุประสงค์ออกเป็นประเภทๆ
- 3) นิยามวัตถุประสงค์ต่างๆ ในรูปวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 4) กำหนดสถานการณ์ที่แสดงความสำเร็จของวัตถุประสงค์
- 5) พัฒนา หรือเลือกเทคนิคในการวัด
- 6) รวบรวมข้อมูลที่เป็นผลงานของนักเรียน
- 7) เปรียบเทียบข้อมูลกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้

การประเมินตามขั้นตอนที่แนวคิดของไทเลอร์นี้ เป็นกระบวนการที่เวียนได้ (Recurring) คือ ข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากการประเมิน อาจนำไปใช้ในการสร้างหรือนิยามวัตถุประสงค์ใหม่ได้สิ่งที่ได้จากการประเมินครั้งก่อนๆ อาจนำไปใช้ในการพัฒนาวางแผนสำหรับการประเมินคราวต่อไป

2) การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของสเตค (The stake Congruence Contingency Model) โรเบิร์ต อี. สเตค (Robert E. Stake) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรโดยเน้นเกี่ยวกับชนิดของข้อมูลและประเภทของกิจกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในโครงการเป็นสำคัญ ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรจำแนกออกเป็น 2 ชนิด คือ ข้อมูลเชิงบรรยาย (Descriptive) ได้แก่

ข้อมูลที่อยู่ภายใต้ลักษณะความมุ่งหวังของโครงการ (Intent Sources) และข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตได้จากการปฏิบัติตามโครงการนั้น (Observation Sources) และข้อมูลเชิงตัดสิน (Judgmental) ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่าของโครงการ ซึ่งใช้เกณฑ์ในการพิจารณา 2 ลักษณะคือ เกณฑ์มาตรฐาน (Standard Sources) และเกณฑ์การตัดสิน (Judgmental Sources) สำหรับเกณฑ์มาตรฐานนั้นได้แก่ การนำเอามาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับกันมาไว้เกณฑ์สำหรับเรื่องใดเรื่องหนึ่งเช่น คะแนนเฉลี่ยในการสอบ ระดับความเป็นอยู่ด้านอนามตามที่ผู้เชี่ยวชาญกำหนด เป็นต้น ส่วนเกณฑ์การตัดสินนั้นได้แก่การถือเอาผลของวิธีการต่างๆ ซึ่งทำเพื่อเป้าหมายเดียวกันมาเปรียบเทียบกับหรือเปรียบเทียบของโครงการลักษณะเดียวกันที่จัดอยู่ในชุมชนต่างๆ เป็นต้น

3) การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของโพรวัส (Provus' Discrepancy Evaluation Model) การประเมินผลการใช้หลักสูตรตามรูปแบบของโพรวัส จะมี 5 ขั้นตอนคือ

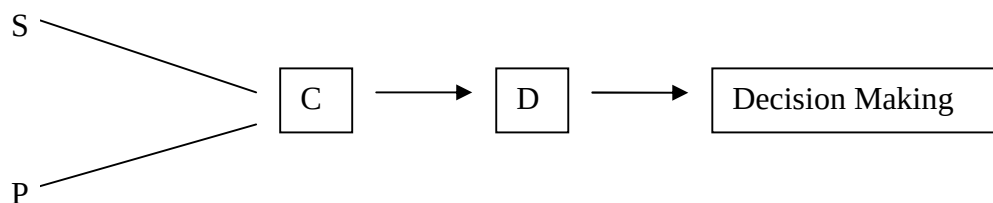
(1) ตั้งเกณฑ์มาตรฐาน (Standard-S) โดยผู้ประเมินหลักสูตรจะตั้งเกณฑ์มาตรฐานของสิ่งที่ต้องการวัดไว้ว่าต้องการในระดับไหน

(2) รวบรวมผลการปฏิบัติ (Performance-P) ผู้ประเมินจะทำการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการทราบโดยละเอียดหรือเพียงพอสำหรับการจะนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

(3) ทำการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ (Compare-C) โดยผู้ประเมินจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้ในขั้นตอนที่ 2 ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในขั้นที่ 1

(4) จำแนกความต่าง (Discrepancy-D) ระหว่างผลการปฏิบัติกับเกณฑ์มาตรฐาน

(5) ทำการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นขั้นสุดท้ายของการประเมินหลักสูตร โดยการพิจารณาตัดสินใจที่จะดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกี่ยวกับหลักสูตรดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของโพรวัส
(Provus' Discrepancy Evaluation Model)

4) การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของฟาย เดลตา แคปปา (The Phi Delta Cappa Committee Model) รูปแบบการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาแนวความคิดในการประเมินโครงการของแดนเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) การประเมินผลในรูปแบบนี้นิยมเรียกชื่อว่า CIPP Model โดยหลักการของการประเมินหลักสูตร

ตามรูปแบบชิป (CIPP Model) จะมุ่งการประเมินสถานการณ์ต่างๆ ของหลักสูตร 4 ส่วนด้วยกันคือ

(1) การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation-C) เป็นการประเมินสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมตลอดจนปรัชญาและแนวคิดต่างๆ ที่จะนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหา

(2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation-I) เป็นการตรวจสอบสภาพและความพร้อมของปัจจัยต่างๆ ในการผลิตบัณฑิต เช่น อาคาร สถานที่ ตำรา ห้องเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน งบประมาณ ฯลฯ

(3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation-P) เป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการบริหารจัดการด้านต่างๆ และการบริหารหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนกระบวนการส่งเสริมการใช้หลักสูตร เป็นต้น

(4) การประเมินผลลัพธ์ (Product Evaluation-P) เป็นการประเมินผลิตผลหรือผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรว่ามีคุณภาพตรงกับเจตนารมณ์และเป้าหมายของหลักสูตรหรือเป็นไปตามความคาดหวังหรือความต้องการของสังคมเพียงใด อาจใช้วิธีประเมินจากความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา (Stufflebeam, 1971)

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว มาเรียม นิลพันธุ์ (2553 : 31-32) ได้กล่าวถึงรูปแบบการประเมิน CIPP Model ที่ต่อมาขยายผลที่ผลิตเป็น IEST อีก จึงเป็น CIPPIEST Model เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมาย การประเมินสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่าสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง มีความต้องการ หรือปัญหาอะไรบ้างที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไข มีโอกาสและสรรพกำลังที่จำเป็นอะไรบ้างที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษา และสืบเนื่องมาจากปัญหาอะไร ประเด็นการประเมินครอบคลุม เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ จุดหมาย โครงสร้างหลักสูตร

2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลมาช่วยตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรหรือสรรพกำลังต่างๆ ที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างไร จะขอความช่วยเหลือด้านทรัพยากรและสรรพกำลังจากแหล่งภายนอกดีหรือไม่ อย่างไร ประเด็นการประเมินครอบคลุม เกี่ยวกับงบประมาณ อาคาร สถานที่ คุณลักษณะ / คุณวุฒิ/ คุณสมบัติ/ประสบการณ์ของผู้บริหาร ผู้สอน / จำนวน คุณภาพของผู้เรียน / พื้นฐานความรู้ผู้เรียน สื่อ วัสดุ / อุปกรณ์/ หนังสือตำรา เอกสารหลักสูตร การสนับสนุนส่งเสริมของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เวลาและช่วงเวลา

3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นจุดเด่น จุดอ่อนหรือจุดที่ควรพัฒนาของรูปแบบการดำเนินงานตามที่คาดหวังเอาไว้ หรือ จุดเด่นจุดอ่อน หรือจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานในการใช้หลักสูตร

เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิธีการต่อไป ฉะนั้นจึงต้องมีการจัดบันทึกผลการประเมินกระบวนการนั้นจำเป็นต้องอาศัยวิธีการหลาย ๆ วิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร การนิเทศ การกำกับติดตาม การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

4) ด้านผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายจะตรวจสอบว่าผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่คาดหวังเอาไว้มากน้อยเพียงใด ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ สมรรถนะ และคุณธรรมจริยธรรม เจตคติ รวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ ประสพการณ์ สมรรถนะ จากการเรียนการสอนในหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริงได้หรือไม่อย่างไร อาจทำได้โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์สัมพัทธ์กับหลักสูตรอื่นที่มีอยู่ก็ได้ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติ พฤติกรรม

ในการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของ CIPP Model ต่อมาได้มีการขยายแนวคิดโดยการขยาย ผลผลิต (Product: P) ออกเป็น IEST โดย

I (Impact) เป็นผลกระทบที่นอกเหนือจากผลผลิตที่ต้องการให้เกิด

E (Effectiveness) เป็นประสิทธิผลที่เกิดขึ้น

S (Sustainable) เป็นความยั่งยืนของผลที่เกิดขึ้น

T (Transportation) เป็นผลที่สามารถถ่ายทอดขยายผลต่อเนื่องได้

ผลจากการขยายแนวคิดทำให้การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของ CIPP Model มีการขยายการประเมินผลผลิต (Product) โดยส่วนใหญ่ขยายผลการประเมินผลผลิตครอบคลุมถึงผลกระทบ (Impact) ด้วยคือเน้นการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาผลที่ นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ อาจมีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการศึกษาต่อ การมีงานทำ การได้รับรางวัล เกียรติยศ เกียรติบัตร การเป็นที่ยอมรับ การมีชื่อเสียงของสถาบัน การนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

ในการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการประถมศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เลือกใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบชิป (CIPP Model) โดยมีการขยายการประเมินผลผลิต (Product) ครอบคลุมถึงผลกระทบ (Impact) ที่เกิดขึ้นตามหลักสูตร ด้วยการประเมินหลักสูตรแบบนี้เป็น การประเมินหลักสูตรที่สามารถประเมินสภาพข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรในด้านต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุมมากที่สุด และได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรในด้านต่าง ครอบคลุมทั้งระบบ ผลการประเมินที่ได้สามารถนำมาประกอบการตัดสินใจ 4 ประการคือตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน และการตัดสินใจเมื่อสิ้นสุดโครงการ

6. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา

สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) นับตั้งแต่ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2547 โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องดังนี้

6.1 ปรัชญาของหลักสูตร

สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มุ่งผลิตบุคลากรทางการสอนระดับประถมศึกษา ที่มีความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะการสอน มีเจตคติ และบุคลิกภาพดี มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ รักการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

6.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษาให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีเจตคติ คุณธรรม และจริยธรรมในการเป็นครูระดับประถมศึกษา
- 2) เพื่อผลิตบัณฑิตที่ตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทหน้าที่ของการประถมศึกษาต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ การแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม
- 3) เพื่อผลิตบัณฑิตที่รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และความก้าวหน้าทางวิทยาการ โดยสามารถนำเทคนิควิธีวิทยาการที่ก้าวหน้า ตลอดจนนวัตกรรมการสอนมาปรับปรุงการประถมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น
- 4) เพื่อผลิตบัณฑิตที่รู้จักพัฒนาดตนเอง ทั้งด้านวิชาการที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริงในวิชาชีพ และการศึกษาต่อในระดับสูง

6.3 โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 174 หน่วยกิต จำแนกเป็น 3 หมวดวิชาดังนี้

- 1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวนไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต
 - (1) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ จำนวน 6 หน่วยกิต
 - (2) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน 6 หน่วยกิต
 - (3) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์กับวิทยาศาสตร์ จำนวน 6 หน่วยกิต
 - (4) กลุ่มวิชาภาษา จำนวน 15 หน่วยกิต
- 2) หมวดวิชาเฉพาะ จำนวนไม่น้อยกว่า 131 หน่วยกิต
 - (1) วิชาชีพครู จำนวนไม่น้อยกว่า 53 หน่วยกิต
 - ก. วิชาชีพครูบังคับ จำนวน 45 หน่วยกิต
 - ข. วิชาชีพครูเลือก จำนวนไม่น้อยกว่า 8 หน่วยกิต
 - (2) วิชาเอก จำนวนไม่น้อยกว่า 78 หน่วยกิต
 - ก. วิชาเอกบังคับ จำนวน 58 หน่วยกิต
 - ข. วิชาเอกเลือก จำนวนไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต

3) หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวนไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต

6.4 การสำเร็จการศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา ต้องสอบได้หน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า 174 หน่วยกิต และได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า 2.00

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

วณิช นิรันตรานนท์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่าการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรปริญญาตรีในวิทยาลัยพลศึกษา โดยใช้แบบจำลอง CIPP ประเมินสภาพบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 1,132 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน 544 คน นักศึกษาชั้นปีที่สี่ 486 คน และผู้สำเร็จการศึกษา 102 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูลคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ด้านบริบท วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมชัดเจน โครงสร้างของหลักสูตร กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต้องเพิ่มให้มากขึ้น และเนื้อหาวิชาของหลักสูตรยังมีความซ้ำซ้อนกันอยู่มาก

2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ สื่อการเรียนการสอน วัสดุหลักสูตรทั้งปริมาณและคุณภาพยังไม่เหมาะสม และไม่ได้รับความสะดวกในด้านการเก็บข้อมูล ส่วนสถานที่เรียนมีความเหมาะสมดี

3) ด้านกระบวนการ การเรียนการสอน ยังต้องปรับปรุงเรื่องการใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกเหนือจากในเวลาเรียนปกติ การวัดและประเมินผล มุ่งเน้นความรู้ และทักษะมากกว่าความคิดสร้างสรรค์

4) ด้านผลผลิต ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ทำงานแล้วและเป็นงานภาคเอกชน ผู้สำเร็จการศึกษาจะมีความรู้ความสามารถในการฝึกและการจัดการกีฬาขั้นพื้นฐาน มีความสามารถเป็นผู้นำทางการกีฬา แต่จะไม่มั่นใจในความสามารถดำเนิน ารประกอบอาชีพอิสระทางด้านการกีฬา

5) ปัญหาของหลักสูตร ปัญหาที่พบคือการขาดตำราที่มีคุณภาพ ขาดงบประมาณ และการประสานระหว่างวิทยาลัยคู่สมทบ

อาบทิพย์ กาญจนวงศ์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ผลการวิจัยพบว่า

1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความชัดเจนในภาษา และสามารถเข้าใจได้ ระบุถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นนักส่งเสริมการเกษตร และผู้สอนสามารถปฏิบัติได้จริง วัตถุประสงค์ทุกรายวิชาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลัก 1 และมี 7 รายวิชา ที่สอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรทั้ง 4 ข้อ วัตถุประสงค์ของรายวิชาสอดคล้องกับสภาพและปัญหาของสังคมไทยเป็นอย่างดี

2) โครงสร้างของหลักสูตรปัจจุบัน และการลำดับการเรียนกระบวนการวิชามีความเหมาะสม

3) การบริหารหลักสูตร วิธีการทำให้อาจารย์มีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมและการจัดแผนการศึกษาของบัณฑิตศึกษามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

4) อาจารย์ส่วนมากมีคุณสมบัติเหมาะสมตามเกณฑ์ และมีความเข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเกือบทุกคน

5) ภาระงานของอาจารย์ที่ปฏิบัติจริงสูงกว่า และเท่ากับเกณฑ์เกือบทุกด้าน ยกเว้นจำนวนที่ใช้ในการสอนระดับปริญญาโทเท่านั้นที่ต่ำกว่าเกณฑ์

6) บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป ในสภาพที่เป็นจริงสอดคล้องกับที่มหาวิทยาลัยและนักศึกษาคาดหวัง 10 ใน 14 บทบาท

7) บทบาทของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในสภาพที่เป็นจริงสอดคล้องกับที่มหาวิทยาลัยและนักศึกษาคาดหวัง 10 ใน 14 บทบาท

8) กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ในสภาพที่เป็นจริง ส่วนเป็นไปตามที่นักศึกษา และมหาวิทยาลัยคาดหวัง

9) วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อ ส่วนมากไม่เพียงพอและขาด คุณภาพ หนังสือ และวารสารภาษาไทยมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอ และหนังสือภาษาต่างประเทศมีจำนวนน้อยด้วย

10) คุณสมบัติของนักศึกษาก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตร ส่วนมากเป็นไปตามเกณฑ์

11) ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความพอใจ จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา และระยะเวลาที่นักศึกษาใช้จนสำเร็จการศึกษา

12) มหาวิทยาลัยส่วนมาก ปฏิบัติงานทั่วไป และปฏิบัติงานด้านส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับดี

พัฒนา จันทนา และคณะ (2538) ได้ทำการประเมินหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จากความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตร 4 ปี สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 6 คน และบัณฑิตปริญญาตรี สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ที่จบการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2525 -2534 จำนวน 62 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาและบัณฑิตประเมินหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กำหนดได้ชัดเจน เหมาะสม ครอบคลุมมากในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย

2) ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร ซึ่งได้แก่ โครงสร้างของเนื้อหาวิชามีความเพียงพอเนื้อหาวิชาในหมวดต่าง ๆ มีความเหมาะสม และการจัดรูปแบบเนื้อหาวิชาควรจัดเป็น วิชาเอก

และได้อยู่ในสาขาเดียวกัน การจัดเนื้อหาวิชาซึ่งที่เป็นวิชาเอกจัดได้เหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

3) ด้านการสอนในชีวิตประจำวัน เป็นพื้นฐานการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพอื่น ส่วนความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา มีเพียง 2 กระบวนวิชาที่มีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน นอกจากนั้น เนื้อหากระบวนวิชาต่าง ๆ มีลักษณะที่น่าสนใจ ทัน สมัย เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน และการ วัด-ประเมินผล

4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน ต่าง ๆ เป็นอย่างมากในทุกกระบวนวิชา โดยเฉพาะการแนะนำกระบวนวิชา การบอก แหล่ง ค้นคว้าเพิ่มเติม การบอกเกณฑ์และวิธีวัด-ประเมินผล ส่วนวิธีสอนที่ใช้สอน คือ การบรรยาย

5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากหลักสูตร ประโยชน์ที่ได้รับมาก คือ การนำไปใช้ในการ สอนและใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ

6) ด้านผลผลิตของหลักสูตร นักศึกษาและบัณฑิตซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตร พึงมี สมรรถภาพและคุณลักษณะเป็นอย่างมากในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ จัดการเรียน การสอนและเทคนิควิธีการต่าง ๆ

กาญจนา มณีแสง (2538 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่าการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตหลักสูตร พ.ศ.2533 ของมหาวิทยาลัยบูรพา วิชาเอกการบริหารการศึกษา การ ประถมศึกษา จิตวิทยาการแนะแนว ชีววิทยา วิทยาศาสตร์ศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมิน หลักสูตรในด้านโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร คุณวุฒิและภาระงานของคณาจารย์ ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา กระบวนการเรียนการสอน คุณภาพของมหาบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ วิจัยประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตร 25 คน คณาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา 48 คน มหาบัณฑิต 149 คน ผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต 149 คน เพื่อน ร่วมงานของมหาบัณฑิต 149 คน ผลการวิจัยพบว่าโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรทั้ง 5 วิชาเอก มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 48 หน่วยกิต เหมาะสมดี รายวิชาต่างๆ ในหมวด วิชาพื้นฐานทาง การศึกษา หมวดวิชาเอก หมวดวิชาเลือกเสรี เหมาะสมดี ควรปรับปรุง หน่วยกิตปริญญาโท 6 หน่วยกิต ให้เป็น 12 หน่วยกิต โดยลดจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชา อื่นๆ ลง เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ทบวงมหาวิทยาลัย .ศ.2533 คณาจารย์ผู้สอนระดับ บัณฑิตศึกษาทุกวิชาเอกมีส่วนคุณวุฒิปริญญาเอก ปริญญาโทเป็นไปตามเกณฑ์ ทบวงมหาวิทยาลัย คณาจารย์มีภาระงานสอนระดับปริญญาตรีและปริญญาโท เฉลี่ยสัปดาห์ละ 11.11 ชั่วโมง ควบคุมปริญญาโทเฉลี่ยคณาจารย์ 1 คน ต่อนิสิตจำนวน 5 คน แต่คณาจารย์ ภาควิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยา การศึกษาคณาจารย์ 1 คน เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษา ให้กับนิสิตจำนวน 7 คน และเป็น กรรมการที่ปรึกษาให้กับนิสิตจำนวน 7 คน นอกจากนี้คณาจารย์เขียนตำราหรือเอกสาร ประกอบการเรียนปีละ 1 เล่ม ทำวิจัยปีละ 1 เรื่อง ด้านกระบวนการเรียนการสอน คณาจารย์มี พฤติกรรมการสอนเหมาะสมเป็นครูที่ดี เป็นนักวิชาการ เป็นผู้มีความรู้ แล่งค้นคว้าของนิสิต ได้แก่ สำนักหอสมุดซึ่งมีจำนวนตำราและเอกสารประกอบการเรียนจำนวนน้อยและไม่ทันสมัย

มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตทุกวิชาเอก มีคุณภาพที่ คุณลักษณะเป็นบุคคลที่มี ความสามารถในการประกอบวิชาชีพตามสาขาวิชาที่เรียนมา เป็น บุคคลใฝ่รู้เชิงวิชาการ มีคุณธรรม ได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงาน

จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช (2538 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่าการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ประเมินหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2538) สาขามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้านความเหมาะสมของหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักสูตร รวมทั้งการติดตามบัณฑิตของหลักสูตรในด้านการนำความรู้ไปใช้ กลุ่มตัวอย่าง เป็นผลผลิตของหลักสูตรรุ่นที่ 2 ซึ่งสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2542 จำนวน 154 คน ให้ ข้อมูล 2 ระยะคือ ขณะเป็นนิสิตปีที่ 4 หลังเรียนครบหลักสูตร และขณะที่เป็นบัณฑิตแล้ว 1 ปี เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 7 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ค่าร้อยละ มีขณิก เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมิน พบว่า

1) หลักสูตรมีความเหมาะสม ในด้านโครงสร้างของหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต รวมของ หลักสูตรและของหมวดวิชาต่างๆ มีความเหมาะสม ส่วนที่ต้องปรับปรุงคือ หลักสูตรควรกำหนด หน่วยกิตของวิชาเลือกเสรีเพิ่มขึ้น ควรเน้นภาคปฏิบัติมากขึ้น โดยเฉพาะในหมวด การศึกษาทั่วไป ในขณะที่การเน้นภาคทฤษฎีเหมาะสมแล้ว

2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและประสบการณ์ที่จัดให้นิสิตมีความเหมาะสม นิสิต ได้รับจากการพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ อย่างครบถ้วน รวมทั้งมีความเหมาะสมในด้ ำเนินงานของคณะครุศาสตร์ที่ส่งเสริมวิชาการให้นิสิต

3) จากการติดตามผลผลิตของหลักสูตรไม่พบว่ามีบัณฑิตว่างงาน บัณฑิตวิชาเอก วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการศึกษา บัณฑิตกลุ่มศิลปศาสตร์ ศึกษาต่อและประกอบอาชีพในปริมาณใกล้เคียงกัน ในขณะที่บัณฑิตวิชาเอกภาษาอังกฤษและ ภาษาฝรั่งเศส ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอื่น ที่ไม่เกี่ยวกับอาชีพครู

สุวรรณดี นิมานพิสุทธิ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาบัณฑิตและอาจารย์ประจำสาขาวิชาประเมินหลักสูตรในด้านต่างๆ ดังนี้

1) การกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดได้ชัดเจน เหมาะสม ครอบคลุมในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2) การกำหนดโครงสร้างและเนื้อหาวิชาซึ่งได้แก่ โครงสร้างและเนื้อหาวิชาของหลักสูตร จำนวน 40 หน่วยกิต มีความเพียงพอ เนื้อหากระบวนกรวิชาในสาขาวิชาเฉพาะนอกสาขาวิชา เฉพาะและวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าแบบอิสระมีความเหมาะสม การกำหนดเนื้อหา กระบวนวิชา บังคับและวิชาเลือก กำหนดได้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกระบวนกรวิชาและ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตลอดจนการพัฒนาวิชาชีพครู การศึกษาต่อใน ระดับสูง และการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพอื่น นอกจากนั้นเนื้อหากระบวนกรวิชาต่างๆ มีลักษณะ

ที่น่าสนใจ ทันทสมัย เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิตและคาบเวลา เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล

3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนมีการปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนในทุกกระบวนการวิชา ทั้งกระบวนการบังคับและเลือก เช่น การแนะนำกระบวนการวิชา บอกวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่เรียน ชี้แจงวิธีการเรียนการสอน บอกเกณฑ์การวัดและประเมินผล กิจกรรมที่ใช้จัดการเรียนการสอนมากคือ การอภิปรายทั้งชั้น อภิปรายกลุ่ม การค้นคว้าอิสระ การทำรายงานเดี่ยวและกลุ่ม

4) การประเมินผลการเรียนการสอน กำหนดวิธีประเมินอย่างเหมาะสม เช่น การกำหนดให้มีการประเมิน 2 ส่วนคือ การประเมินย่อยและรวม การกำหนดให้ผู้สอนเป็นผู้กำหนดวิธีการและสัดส่วนของการประเมินเอง และการประเมินผลเพื่อจบหลักสูตรที่กำหนดให้นักศึกษาผ่านการประเมินผลเพื่อจบหลักสูตรที่กำหนดให้นักศึกษาผ่านการประเมินผลวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าแบบอิสระเป็นต้น

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา (2546) ได้ดำเนินการประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตร์ของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก โดยศึกษาจากอาจารย์ ผู้บริหาร นักศึกษา บัณฑิต และหัวหน้าหน่วยงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และมีการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่มขึ้นไปโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1) ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรนิเทศศาสตร์ปริญญาตรี 4 ปี ด้านโครงสร้างหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2) ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรนิเทศศาสตร์ปริญญาตรี 4 ปี ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจริยธรรม ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อสังคม และวิชาชีพนิเทศศาสตร์มากที่สุด

3) ด้านเนื้อหาของหลักสูตร นักศึกษา และบัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรนิเทศศาสตร์ปริญญาตรี 4 ปี ด้านเนื้อหาของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตที่จบการศึกษาแล้วเห็นว่าเนื้อหาวิชาส่งเสริมให้นักศึกษามีจรรยาบรรณในวิชาชีพมากที่สุด ส่วนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่เห็นว่าเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากที่สุด สำหรับอาจารย์เห็นว่าเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

4) คุณสมบัติของอาจารย์ ส่วนใหญ่เห็นว่าอาจารย์มีคุณสมบัติเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตที่จบการศึกษาแล้วเห็นว่า อาจารย์มีความรับผิดชอบมากที่สุด รองลงมาคือ ทักษะที่ดีต่อวิชาชีพ ส่วนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่เห็นว่าอาจารย์มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพมากที่สุด รองลงมาคือ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในด้านการเรียนการสอนในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี

5) คุณสมบัติของนักศึกษา นักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่านักศึกษามีคุณสมบัติเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตที่จบการศึกษาแล้วเห็นว่า นักศึกษาประพฤติตัวเป็นพลเมืองดีมากที่สุด รองลงมาคือ มีประชาธิปไตย ส่วนคุณสมบัติลำดับสุดท้ายคือ การเป็นผู้ทันเหตุการณ์ทันสมัย และค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ ส่วนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่เห็นว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพมากที่สุด รองลงมาคือเป็นพลเมืองดี ส่วนคุณสมบัติลำดับสุดท้ายคือ สิ่งอำนวยความสะดวก ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

6) สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพนิเทศศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านวิธีสอน เห็นว่าด้านการเตรียมการสอนและวัดผลมีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และนักศึกษากับนักศึกษาด้วยกัน ส่วนลำดับสุดท้ายคือ สิ่งอำนวยความสะดวกที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

7) การศึกษาประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ของสถาบันราชภัฏวชิรเวศน์ ปการศึกษา 2541 - 2544 ผลการวิจัยพบว่า มีคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านจิตลักษณะเห็นว่า มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในการทำงานได้มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความซื่อสัตย์ต่อตนเองและหน้าที่ สำหรับด้านความรู้ความเข้าใจเห็นว่ามีความภาพในลำดับสุดท้าย โดยเฉพาะด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ

8) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีหลักสูตรนิเทศศาสตร์ จำแนกตามเพศ และสาขาวิชาทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน

9) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ที่มีต่อหลักสูตรนิเทศศาสตร์ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่าไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

10) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ที่มีต่อหลักสูตรนิเทศศาสตร์จำแนกตามสาขาวิชาโดยภาพรวม และรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

11) การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ของผู้สำเร็จการศึกษาปี ที่ 2541 - 2544 ที่มีต่อประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด พบว่า ไม่แตกต่างกัน

นพดล โป่งอ้าย (2548) ได้ดำเนินการการประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2548 โดยเก็บข้อมูลจาก มหามัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2545 – 2548

นักศึกษาที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2548 นักศึกษาที่อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของมหابัณฑิต และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการใช้การประเมินรูปแบบชิป (CIPP Model) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1) ด้านบริบท วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน ความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และการนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร มีความเหมาะสม

2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น คุณสมบัติของอาจารย์ด้านวุฒิการศึกษาอยู่ในลำดับขั้น A ตำแหน่งทางวิชาการอยู่ในลำดับขั้น D ผลงานทางวิชาการอยู่ในลำดับขั้น A ภาระงานของอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตร มีความเหมาะสม ทรัพยากรในการดำเนินการมีความเพียงพอ คุณภาพ และมีความสะดวกในระดับมาก

3) ด้านกระบวนการ การบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสม การกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสม บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปได้ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของตนเองเป็นบางครั้ง และคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของตนเองอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ

4) ด้านผลผลิต ระดับผลการเรียนเฉลี่ยของมหابัณฑิตส่วนใหญ่เท่ากับหรือมากกว่า 3.25 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาจัดอยู่ในลำดับขั้น C คุณลักษณะและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของมหابัณฑิตอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

วริศรา ศิริมหาราช และคณะ (2549) ได้ดำเนินการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรทางวิทยาศาสตร์การแพทย์คลินิก สาขาทันตกรรมสำหรับเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า

องค์ประกอบที่ 1 ทิศทางนโยบายของหลักสูตร

1) หลักสูตรได้มีการกำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนในเอกสารของหลักสูตร โดยสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของคณะทันตแพทยศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ และความเชี่ยวชาญในสาขา สอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศ

2) ปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการของตลาดปัจจุบันจากการเปิดหลักสูตรเป็นปีที่ 3 พบว่า อัตราส่วนของจำนวนผู้สมัครต่อจำนวนที่รับประมาณ 6 : 1 โดยเฉลี่ย ในอนาคตได้มีการวางแผนที่จะพัฒนาหลักสูตรไปสู่ระดับปริญญาโท และ ป.บัณฑิต ขั้นสูง ตามแผนการดำเนินการในปี 2549 ซึ่งจะสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เนื่องจากได้มีกำหนดค่าตอบแทนทันตแพทย์ในภาคราชการตามวุฒิที่ได้รับ

3) หลักสูตรไม่ได้กำหนดการวิจัยเป็นเนื้อหาของหลักสูตร หลักสูตรเน้นการพัฒนาองค์ความรู้ในสาขาวิชาโดยการให้มีการคิด ค้นคว้าวิเคราะห์บทความทางวิชาการ บทความปริทัศน์ และบทความวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ระยะเวลาการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร 1

ปี ไม่พอเพียงกับการทำวิจัยที่ดี แต่ในระยะที่มีการปรับปรุงหลักสูตรจะมีการนำเรื่องของการวิจัยเป็นข้อพิจารณาในอนาคต

4) คุณสมบัติของคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยนักศึกษาผ่านการประเมินทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ครบถ้วน เนื่องจากผู้มาศึกษาในหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความสนใจในสาขาทันตกรรมสำหรับเด็กอย่างจริงจัง และจำนวนที่รับเหมาะสม อาจารย์สามารถตรวจ ดั จึงทำให้สามารถผ่านการประเมินได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

5) ปัญหา และอุปสรรคเชิงนโยบาย ขณะนี้ยังไม่พบ
องค์ประกอบที่ 2 การบริหารกิจการบัณฑิตศึกษา

6) หลักสูตรมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรจากคณาจารย์ในภาควิชาฯ มีประธานบริหารหลักสูตรเป็นผู้จัดการและติดตามการดำเนินงาน มีการประชุมเพื่อปรับปรุงการบริหารหลักสูตรให้ดำเนินไปด้วยดี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

7) ปัญหาและอุปสรรคมีในส่วนของคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก ซึ่งสังกัดในโครงการจัดตั้งโรงพยาบาลทันตกรรม เนื่องจากหลักสูตรนี้เป็นการเพิ่มพูนทักษะการรักษาทางทันตกรรมให้แก่เด็กที่มีปัญหา ซึ่งมีความจำเป็นต้องมีผู้ช่วยข้างเก้าอี้ ขณะที่ในคลินิกทันตกรรมเด็กมีผู้ช่วยทันตแพทย์น้อยมาก ประกอบกับจำนวนนักศึกษาชั้นปีที่ 6 เพิ่มมากขึ้น เกิดปัญหาอุปสรรคในการให้บริการทางทันตกรรมอย่างยิ่ง ต้องการให้โรงพยาบาลแก้ไขปัญหาคือเพิ่มจำนวนของผู้ช่วยทันตกรรมในคลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก ควรเพิ่มผู้ช่วยทันตแพทย์ให้พอเพียง และเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร

นอกจากนั้นปัญหาของยูนิตทำฟันซึ่งมีอายุการใช้งานนาน ทำให้อุปกรณ์เกิดปัญหาขัดข้อง ขณะให้การรักษา โครงการจัดตั้งโรงพยาบาลควรมีระบบการตรวจสอบและการแก้ไขปัญหาของยูนิต อย่างรวดเร็ว และได้ผลดี ปัญหาการขาดแคลนผู้ช่วยทันตแพทย์และยูนิตทำฟันเป็นสิ่งที่ทำให้การรับ นักศึกษามัธยมศึกษาไม่สามารถดำเนินการตามแผนได้

องค์ประกอบที่ 3 การสัมมนาหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร

1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตร มีการประชุมกันเพื่อสัมมนาหลักสูตรปีละครั้ง ตามระเบียบของมหาวิทยาลัย ได้กำหนดให้หลักสูตรที่เปิดสอนค 5 ปี ต้องมีการประเมินหลักสูตรทันตกรรมสำหรับเด็กยังเปิดสอนไม่ครบ 5 ปี จึงยังไม่มีมีการประเมินหลักสูตร มีแต่การประชุมเพื่อปรับปรุง เนื้อหา วิธีการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการศึกษาประมาณปีละ 4 ครั้ง

2) หลักสูตรมีบัณฑิตสำเร็จการศึกษาไป 3 รุ่น จำนวน 8 คน และอยู่ระหว่างการเก็บข้อมูลจากผู้ให้บริการ

3) การประเมินหลักสูตรย่อมมีผลดีต่อการปรับปรุงหลักสูตรในอนาคต

4) ข้อเสนอแนะ ต้องการให้คณะกำหนดรูปแบบการประเมินที่ชัดเจน และไม่มากเกินไป ผู้ทำการประเมินจะได้ทำได้อย่างสะดวกขึ้น

องค์ประกอบที่ 4 การบริหารทรัพยากร

1) มีการวางแผนการทำงานงบประมาณล่วงหน้า ตามงบประมาณที่ได้รับ ซึ่งมีจำนวนไม่มาก โดยใช้จ่ายในส่วนของอาจารย์พิเศษและซื้อได้เพียงครุภัณฑ์ของภาควิชาฯ ชั้นเล็ก ๆ และได้ใช้ตามแผนที่วางไว้ครบถ้วน

2) มีการวางแผนจัดสรรอาจารย์และบุคลากรล่วงหน้า โดยมีอาจารย์กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาโท 1 คน และวุฒิปัตร 1 คน

3) ทรัพยากรด้านอาจารย์ขาดแคลนอยู่ในปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถรับนักศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ได้

องค์ประกอบที่ 5 กระบวนการจัดการศึกษา

หลักสูตรนี้ได้มีกระบวนการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

1) คุณสมบัติของผู้เข้าเรียนสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร ซึ่งมีผู้สมัครจากหลายภูมิภาคทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดจำนวนมากพอสมควร อัตราผู้สมัครต่อจำนวนที่รับโดยเฉลี่ย 6 : 1 ทำให้สามารถคัดเลือกผู้เรียนให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้

2) เนื้อหาของหลักสูตร ปริมาณงาน และรูปแบบการเรียนการสอนสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ โดยเน้นการฝึกทักษะ เพิ่มพูนประสบการณ์ในการให้การรักษาทางทันตกรรมเด็กปกติ และเด็กพิเศษได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนมีความชำนาญ และมั่นใจในการปฏิบัติงานภายหลังสำเร็จการศึกษา

3) มีการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ผู้เรียนเข้าร่วมประชุมวิชาการที่จัด โดยชมรมทันตกรรมสำหรับเด็กแห่งประเทศไทย และชมรมทันตแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย ให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์เพิ่มเติม จากสถาบันเด็กราชชนกรินทร์ และศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 10

4) เนื่องจากห้องพักนักศึกษามัณฑิตศึกษาอยู่ห่างจากคลินิกทันตกรรมเด็กมาภาควิชาฯ จึงได้พยายามจัดสรรเนื้อที่ที่มีอยู่เล็กน้อยในภาควิชาฯ เป็นห้องพักสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

5) มีการประเมินประสิทธิภาพการสอนของคณาจารย์อย่างชัดเจน โดยมีการประเมินการสอนของอาจารย์ทุกท่าน เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน เก็บรวบรวมไว้ที่ภาควิชาฯ

6) ปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลการเรียนการสอน คือยังไม่มีแบบฟอร์มการประเมินระดับบัณฑิตศึกษา คณะกรรมการฯ จึงใช้แบบฟอร์มของการประเมินระดับปริญญาตรีใช้ไปก่อน ต้องการให้คณะฯ ดำเนินการในส่วนนี้ให้ชัดเจน

7) การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนักศึกษา ภาควิชาฯ ได้กำหนดให้นักศึกษาได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการร่วมกับภาควิชาอื่น ๆ ในระดับคณ และให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการเขียนผลงานทางวิชาการส่งวารสารไทยในประเทศ

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมเครื่องกล (ภาคพิเศษ) คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model เป็นกรอบในการประเมิน ประชากร ใช้ได้แก่

คณะกรรมการดำเนินงานจำนวน 8 คน อาจารย์ผู้สอนจำนวน 19 คน นักศึกษาจำนวน 233 คน บัณฑิตจำนวน 27 คน ผู้บริหารจำนวน 13 คน และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตจำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ 4 ฉบับ แบบสอบถาม 3 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า

1) ด้านบริบท จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจนด้านภาษา การนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีความสอดคล้องกับความต้องการอยู่ในระดับมาก โครงสร้างและเนื้อหาครบถ้วน ปรับปรุง จำนวนหน่วยกิตยังไม่เหมาะสม

2) ด้านปัจจัยพื้นฐาน อัตราส่วนวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้สอนไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด อาจารย์มีภาระงานมาก อัตราส่วนของอาจารย์ต่อนักศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ นักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉลี่ยแล้วมีคะแนนเฉลี่ยสะสมก่อนเข้าศึกษา 2.82 อัตราค่าหน่วยกิตสูงเกินไป ตามความเห็นของนักศึกษาแต่เหมาะสมตามความเห็นของอาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ งบประมาณเพียงพอ

3) ด้านกระบวนการ เนื้อหาของหลักสูตรมีความเพียงพอที่จะนำไปประกอบอาชีพ ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย การให้งานขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาวิชา บุคลิกภาพของผู้สอนเหมาะสม ผู้เรียนกับผู้สอนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วงเวลาเรียนเหมาะสม การตัดเกรดใช้ทั้งอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม ระบบทะเบียนมีความเหมาะสม และทันสมัย การให้บัณฑิตทำงานต่าง ๆ อยู่ในระดับดี

4) ด้านผลผลิต ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในการประกอบอาชีพเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานเหมือนวิศวกรทั่วไป คุณภาพของการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับความสามารถเฉพาะตัวของบัณฑิตแต่ละคน ส่วนผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความเห็นว่าคุณภาพของบัณฑิตภาคพิเศษมีความสอดคล้องกับตลาดแรงงานมาก

นวลณี ประเสริฐสุข และคณะ (2551) ดำเนินการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบซีบีพี (CIPP Model) ประเมินในด้านสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต วิธีการศึกษาใช้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทั้งนี้การศึกษาเชิงปริมาณ ทำการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน จำนวน 32 คน นักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชนที่ผ่านการฝึกงานทางด้านจิตวิทยาชุมชนมาแล้ว จำนวน 33 คน และหัวหน้าหน่วยงานในหน่วยงานต้นสังกัดของมหาบัณฑิต จำนวน 30 คน การศึกษาเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสาขาจิตวิทยาชุมชน จำนวน 3 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรจำนวน 7 คน และมหาบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน จำนวน 15 คน และ ทำการศึกษาเอกสาร ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน พ.ศ. 2541 และเอกสารประกันคุณภาพของภาควิชา จิตวิทยาและการแนะแนว การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก และควรเน้นบทบาทของนักจิตวิทยาชุมชนในการศึกษาวิจัยตามสภาพจริงของชุมชน รวมทั้งเพิ่มบทบาทการปฏิบัติงานในฐานะผู้ให้คำแนะนำปรึกษา (Consultant)

1.2 โครงสร้างของหลักสูตรที่กำหนดหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต มีความเหมาะสมทั้งในสัดส่วนของวิชาบังคับและวิชาเลือก โดยการกำหนดให้ทำวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสมมากที่สุด

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า

2.1 การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ควรเน้นให้นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้โดยการศึกษาในชุมชนจริงรวมกับการศึกษาในชั้นเรียน

2.2 การกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียน การสอบคัดเลือก มีความเหมาะสม แต่ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้สามารถเชื่อมโยงแนวคิดของสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชนกับการทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ

2.3 วุฒิการศึกษาและอัตราส่วนของอาจารย์ต่อนักศึกษามีความเหมาะสม อาจารย์ให้เวลาปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ ดี ถึง ดีมาก

2.4 ตำราภาษาไทยในสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในสาขายังมีไม่มาก

3. การประเมินกระบวนการ

3.1 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มมหابัณฑิตประเมินการสอนรายวิชาระเบียบวิธีการวิจัยและสถิติเพื่อการวิจัยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ส่วนกลุ่มนักศึกษาประเมินการสอนแบบบรรยายอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก

3.2 พฤติกรรมผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมหابัณฑิตมีโอกาสรู้จักตนเอง/ผู้อื่นเป็นอันดับแรก ส่วนกลุ่มนักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และมีโอกาสรู้จักตนเอง/ผู้อื่นเป็นอันดับแรก

3.3 การฝึกปฏิบัติงานในชุมชนและการนิเทศการฝึกงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก มหাবัณฑิตได้รับการสนับสนุน คำแนะนำ กำลังใจจากอาจารย์นิเทศการฝึกงานเป็นอันดับแรก ส่วนนักศึกษาได้รับการสนับสนุน คำแนะนำ กำลังใจจากผู้ดูแลนักศึกษาเป็นอันดับแรก

3.4 การจัดรายวิชาเรียนโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมหابัณฑิตเห็นว่าวิชาสถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความเหมาะสมมากที่สุดเป็นอันดับแรก ส่วนนักศึกษาเห็นว่าการจัดรายวิชาโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และวิชาสถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความเหมาะสมเป็นอันดับแรก

3.5 การให้บริการและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของ มหাবัณฑิต/นักศึกษา ได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของคณะศึกษาศาสตร์ และบรรณารักษ์หอสมุด มหาวิทยาลัยศิลปากรในระดับมาก

3.6 ด้านกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิตเห็นด้วยกับกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ในระดับมาก รวมทั้งมีความพอใจและตั้งใจในการทำวิทยานิพนธ์ในระดับมากที่สุด

4. การประเมินผลผลิต

4.1 มหาบัณฑิตเห็นด้วยในระดับมากเกี่ยวกับคุณลักษณะของมหาบัณฑิตในการได้รับความรู้จากการศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน และการนำความรู้ทางวิชาการไปใช้ปฏิบัติจริง โดยคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีความรู้สึกภาคภูมิใจและรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองมากขึ้น นอกจากนี้มีความพึงพอใจต่อผลที่ได้รับจากการศึกษาในสาขาวิชาจิตวิทยาชุมชนในระดับมาก ร้อยละ 53.1 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 34.4 โดยมหาบัณฑิตส่วนใหญ่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริงในการทำงานในระดับมาก

4.2 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นเห็นด้วยกับคุณลักษณะของมหาบัณฑิตในด้านการปฏิบัติงานทั่วไป และการปฏิบัติงานในฐานะนักจิตวิทยาชุมชนโดยรวมในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อมหาบัณฑิตในภาพรวมระดับมาก ร้อยละ 70 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 26.7 ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามหาบัณฑิตมีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ และกระตือรือร้นให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์กร ในระดับมากที่สุด และมหาบัณฑิตสามารถปฏิบัติงานในฐานะนักจิตวิทยาชุมชนในการให้ความรู้แก่ชุมชน เข้าใจปัญหาชุมชน มีความสามารถในการศึกษาวิจัยชุมชน และอำนวยความสะดวกให้กับชุมชนในระดับมาก

คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2553) ได้ดำเนินการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2551 คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์โดยการสำรวจความคิดเห็นของมหาบัณฑิตและนิสิตบัณฑิตศึกษาที่มีต่อหลักสูตรในด้านต่างๆ ได้แก่ หลักสูตร การเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมในการดำเนินการตามหลักสูตร การสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งข้อมูลจากเอกสารการประชุมอาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารหลักสูตร ผลการประเมินพบว่า ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรมีความเหมาะสมมากในเรื่องโครงสร้างของหลักสูตร จุดมุ่งหมาย และการแบ่งหมวดวิชา ส่วนจำนวนหน่วยกิตอยู่ในระดับเหมาะสม สิ่งที่ควรปรับปรุงคือแผนการเรียนสำหรับผู้ที่ต้องการประกอบวิชาชีพครู วิทยาศาสตร์และเพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับการวิจัยและจำนวนหน่วยกิตภาคปฏิบัติประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับเหมาะสมโดยเฉพาะคุณธรรมจริยธรรมของผู้สอน ส่วนคุณวุฒิและประสบการณ์ของผู้สอนมีความเหมาะสมมาก แต่อย่างไรก็ตามพบว่าจำนวนอาจารย์ในหลักสูตรมีน้อย ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมต่างๆ โดยภาพรวมแล้วมีความเหมาะสมในระดับมาก ผลที่ได้จากการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าควรมีการปรับปรุงและพัฒนาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแผนการเรียน รายวิชาการวิจัย จำนวนหน่วยกิตภาคปฏิบัติห้องสมุด และจำนวนอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษาเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรมี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ภัทรพล มหาพันธ์ (2554) ทำการประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการศึกษาตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านการ

จัดรายวิชาในหลักสูตร และด้านการนำไปใช้ ประชากรที่นำมาศึกษาเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการศึกษาตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 69 คน ปีการศึกษา 2547 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการศึกษาตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยศิลปากร หมวดวิชาพื้นฐาน โดยรวมเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านเนื้อหาหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และด้านผู้สอน ด้านการจัดรายวิชาไว้ในหลักสูตร และด้านการนำไปใช้ มีความเหมาะสมในระดับมาก

2) นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการศึกษาตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยศิลปากร หมวดวิชาเอกบังคับ โดยรวมและทุกด้าน เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมานี้ ทางสาขาวิชาการประถมศึกษา จึงได้นำมาเป็นแนวทางในการศึกษาหาข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้ใช้หลักสูตร และความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาจากผู้มีส่วนพัฒนาหลักสูตรในแต่ละปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของหลักสูตร เพื่อให้ทราบผลการประเมินระดับคุณภาพของหลักสูตร และแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรของปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร